

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

09 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Gordilă Nicolae

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului Chiriac Ghenadie, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 decembrie 2014 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2015, în cauza penală privindu-l pe

Chiriac Ghenadie Grigore, născut la 19 august 1971, originar și domiciliat s. Unțești, r-nul Ungheni

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 31.10.2014 - 30.12.2014

2. *instanța de apel*: 02.02.2015 - 26.02.2015

3. *instanța de recurs*: 22.05.2015 - 09.06.2015

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 decembrie 2014, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Chiriac Ghenadie Grigore a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituie 3.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate publică în domeniul transportului pe un termen de 1 an.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Chiriac Gh., activând în funcție de însoțitor al vagoanelor de pasageri a rezervei însoțitorilor de vagoane Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, care conform art. 123 Cod penal este persoană publică și căruia într-o întreprindere de stat, i se acordă permanent prin numire drepturi și obligații în vederea exercitării acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico - economice, investit de întreprinderea de stat să presteze în numele acesteia servicii publice, la 01 iunie 2013, în jurul orei 19.35, fiind în Gara Feroviară Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Piața Gării 1, a încălcat atribuțiile de serviciu din pct. 1.8, 2.10, 3.9, 3.17 al Instrucțiunii însoțitorului de vagoane JI Nr. 0187 din 20.12.2005, unde este

indicat, că însoțitorul de vagon este obligat în activitatea sa să se conducă de regulile de transport a pasagerilor, bagajelor și altor mărfuri pe cale feroviară, precum și de alte dispoziții legale și acte normative, în timpul îmbarcării pasagerilor în tren fiind obligat să verifice biletele de călătorie, care urmează să fie păstrate la însoțitorul de vagon până la finisarea călătoriei, ultimul ducând și responsabilitate pentru transportul pasagerilor fără bilet și de bagajul excesiv de mână, însă Chiriac Gh. a abuzat de situația de serviciu și din interes material, prin transportarea lui Ferentz Alexandr, fără bilet de călătorie, contra sumei de 417 lei, în vagonul nr. 7 al trenului nr. 61/62, până în Republica Belarus, or. Calincovici, prin ce a cauzat Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, prejudiciu în sumă de 603,30 lei, ce constituie proporții considerabile.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de fond a calificat *de drept* fapta inculpatului în baza art. 327 alin. (1) Cod penal și anume – *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes material, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia în partea pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în condițiile art. 55 Cod penal.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată nu a acordat eficiență deplină criteriilor generale și speciale a individualizării pedepsei prin prisma prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, fiindu-i stabilită o sancțiune prea aspră în coraport cu circumstanțele cauzei;

- instanța de fond a ignorat obligativitatea de a motiva inoportunitatea aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 55 Cod penal - liberarea de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională, deși circumstanțele cauzei denotă incontestabil că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă și fără a fi supus răspunderii penale;

- a comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, a recunoscut vina, a restituit prejudiciul material cauzat, se caracterizează pozitiv la locul de trai, cât și la locul de muncă, are la întreținere un copil minor și se căiește sincer în cele comise;

- a mai menționat că a comis infracțiunea dată din cauza situației disperate în care se afla, locuiește cu mama sa invalid de gradul II pe care o întreține, iar banii obținuți în rezultatul faptei incriminate i-a folosit pentru tratamentul ei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2015, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că starea de fapt reținută de către prima instanță în sarcina inculpatului și încadrată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, este corectă și expusă conform prevederilor legii în sentința atacată, fiind probată integral la judecarea cauzei.

Totodată, instanța de apel a remarcat că la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de prevederile legale și ca urmare, în baza art. 327 alin.

(1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa minimă sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, adică 3.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate publică în domeniul transportului pe un termen de 1 an, luând în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana vinovatului, care se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale, prezența circumstanțelor atenuante - recunoașterea vinei, căința sinceră, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave.

Instanța de apel a considerat că liberarea inculpatului de la răspunderea penală nu-și va atinge scopul reeducării și perceperii corecte a faptelor infracționale, ce are menirea de a apăra împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia precum și întreaga ordine de drept, la fel și prevenirea de noi infracțiuni și realizarea echității sociale.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală în privința inculpatului nu poate fi atins decât prin executarea pedepsei penale stabilită de prima instanță, mai ales că în prezent se comit cu o frecvență sporită infracțiuni similare ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța lor socială și că aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal nu este justificată și rațională în cauza dată.

6. Hotărârile judecătorești sânt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului prin care solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încetarea procesului penal în privința lui Chiriac Gh., cu tragerea ultimului la răspundere contravențională, în baza art. 55 Cod penal.

În susținerea poziției sale, recurentul invocă că:

- instanța de apel în hotărârea sa a omis de a preciza cu exactitate prin ce se probează existența multitudinii de cazuri similare care împiedică aplicarea art. 55 Cod penal, nu a fost indicată careva practică judiciară concretă, date statistice sau careva excepții prevăzute de anumite acte normative care restrâng dreptul garantat de norma sus invocată, iar fără o argumentare precisă a hotărârii sale, în opinia apărătorului, instanța de apel a încălcat prevederile art. 6.1 al Convenției și anume dreptul la un proces echitabil;

- instanțele de fond nu au luat în considerare că inculpatul a recuperat integral prejudiciul material, se caracterizează pozitiv la locul de trai și de muncă, este unicul întreținător al mamei sale invalid de gr. II și al copilului de 15 ani, anterior nu a fost condamnat, se căiește de cele comise. Toate aceste circumstanțe fac posibilă și necesară aplicarea față de inculpat liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, iar privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul transportului, va duce la concedierea persoanei;

- partea vătămată și civilă Î.S. „Căile Ferate din Moldova” nu a fost prezentă în genere la judecarea cauzei în apel, fiindu-i încălcate un șir de drepturi și anume de a se expune asupra apelului declarat, de a se apăra, de a prezenta probe. Absența reprezentantului Î.S. „Căile Ferate din Moldova” de la proces a afectat indirect inculpatul, care nu a avut posibilitate de a confirma că partea vătămată nu are

pretenții față de el de ordin material sau moral, ceea ce majorează posibilitatea de aplicare a art. 55 Cod penal.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil, dat fiind faptul că dispozitivul deciziei a fost pronunțat la data de 26 februarie 2015, în prezența părților inclusiv și al avocatului, fiind înștiințați participanții despre ziua pronunțării deciziei motivate, adică la data de 26 martie 2015, dată la care a și fost înmănată decizia motivată avocatului. Astfel, în opinia procurorului, termenul de atac al deciziei instanței de apel a expirat la 25 aprilie 2015, iar avocatul a depus recurs la data de 27 aprilie 2015, adică peste termenul de 30 zile prevăzut de lege.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Reieșind din lucrările dosarului, instanța de recurs menționează că decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la data de 26 martie 2015, iar recursul ordinar, potrivit amprenteii ștampilei poștale de pe plic, a fost declarat la data de 25 aprilie 2015, adică până la expirarea termenului de 30 zile, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, astfel se constată că recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Recurentul, invocă ca temeiuri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală și anume că, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, deoarece cauza a fost judecată în prima instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, precum și *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Colegiul penal lărgit, analizând hotărârea atacată, în raport cu lucrările dosarului consideră că temeiurile invocate de recurent nu sunt incidente în prezenta speță.

Întru susținerea poziției sale, instanța de recurs remarcă prevederile art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, unde este prevăzut că *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Din studiul apelului declarat de către inculpat împotriva hotărârii primei instanțe rezultă că acesta a contestat-o sub aspectul individualizării pedepsei, considerând că instanța de judecată i-a stabilit o pedeapsă disproporțională faptei săvârșite, fără a lua în calcul circumstanțele concrete ale cauzei, ignorând de a

motiva oportunitatea aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 55 Cod penal – liberarea de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională.

Analizând însă, textul deciziei contestate Colegiul atestă că, instanța de apel a considerat că prima instanță a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal precum și de gravitatea infracțiunii săvârșite ce face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana vinovatului, care se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale, precum și de circumstanțele atenuante prezente – recunoașterea vinei, căința sinceră, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, fiindu-i stabilită pedeapsa minimă prevăzută de sancțiunea normei imputate, la momentul comiterii acesteia și anume, amendă în mărime de 150 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate publică în domeniul transportului pe un termen de 1 an. Însă, în viziunea instanței de apel liberarea inculpatului de la răspundere penală nu-și va atinge scopul reeducării și perceperii faptelor infracționale, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și realizarea echității sociale, mai ales că în prezent se comit frecvent infracțiuni similare, ce majorează gradul prejudiciabil al acestora.

Totodată, Colegiul lărgit reține că, prezenta cauză penală la solicitarea inculpatului, a fost examinată în procedura simplificată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală și reieșind din procesul-verbal al ședinței de judecată în prima instanță (f.d. 88-89), atât avocatul, cât și inculpatul nu au solicitat aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, cu liberarea de răspundere penală a inculpatului și tragerea acestuia la răspundere contravențională, astfel faptul dat nefiind obiect de discuție în procedura primei instanțe.

Prin urmare, având în vedere, însă, efectul devolutiv al apelului prevăzut la art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, unde este stipulat că instanța de apel examinează aspectele de fapt și de drept ale cauzei, astfel Colegiul menționează că această instanță urma să stabilească dacă persoana care a săvârșit infracțiunea poate fi liberată de răspundere penală, conform art. 55 Cod penal, precum a fost invocat în apel. Iar în cazul în care instanța de judecată nu stabilește temeiuri pentru aplicarea art. 55 Cod penal, inculpatul urmează a fi condamnat.

Dispoziția art. 55 alin. (1) Cod penal stipulează că, *persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 326, poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.* Astfel, reieșind din această normă penală, liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională poate fi aplicată doar în cazul când instanța de judecată constată că în cauză sunt întrunite condițiile prescrise de această normă și anume:

- 1) infracțiune săvârșită să fie de categoria celor ușoare ori mai puțin grave;
- 2) să fie săvârșită pentru prima oară;
- 3) să-și recunoască integral vina;
- 4) să fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;

5) să se constate că corectarea persoanei vinovate este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

În continuare, Colegiul lărgit relevă că, alin. (1) al normei sus menționate stipulează că, în cazul când sunt stabilite condițiile prevăzute la pct. 1)-4), instanța trebuie să ajungă la convingerea că corectarea persoanei vinovate este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

În același timp, Colegiul lărgit consideră necesar a reține că, prin sintagma „poate” din textul alin. (1) art. 55 Cod penal, aplicarea acestei norme nu trebuie înțeleasă ca o obligație a instanței de judecată, ci ca o prerogativă a acesteia de a aprecia dacă persoana poate fi liberată de răspundere penală cu tragere la răspundere contravențională. Iar prin îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu se creează un drept pentru condamnat, ci doar o vocație a acestuia de a fi liberat de răspundere penală.

De asemenea, ținând cont și de faptul că în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis această infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei, Colegiul lărgit consideră că, instanța de apel întemeiat și just a conchis de a nu aplica prevederile art. 55 Cod penal în privința inculpatului, iar hotărârea s-a cuprinzând motivele soluției adoptate și anume scopul preventiv de a nu fi săvârșite astfel de infracțiuni de către inculpat și alte persoane.

Argumentele recurentului precum că, în hotărârea instanței de apel nu este indicată careva practică judiciară, date statistice în sensul invocat, Colegiul penal le apreciază ca insuficiente de a desființa o hotărâre judecătorească, în prezenta speță, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Iar alegațiile apărătorului, precum că aplicarea art. 55 Cod penal în privința inculpatului, este un drept garantat, instanța de recurs le consideră nefondate, deoarece aplicare prevederilor acestei norme, precum a fost menționat mai sus, este o vocație a inculpatului de a-i fi aplicată și care ține de prerogativa instanței de a o dispune. La fel, Colegiul statuează că, cumulul de circumstanțe atenuante invocate de recurent au fost luate în considerație de către instanțele de fond și prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatului corect i-a fost aplicată pedeapsa cea mai blândă și minimă prevăzută de sancțiunea infracțiunii imputate la momentul săvârșirii ei.

Cu privire la temeiul pentru recurs invocat de către apărător și prevăzut de pct. 5) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume faptul judecării cauzei în instanța de apel, fără citarea legală a reprezentantului părții vătămate și civile, Colegiul penal consideră că, deși într-adevăr reprezentantul Î.S. „Căile Ferate din Moldova” nu a fost citat în instanța de apel, fiind examinată cauza în lipsa acestuia, faptul dat în prezenta speță nu este incident temeiului de casare a hotărârii judecătorești, nefiind afectate careva drepturi ale acestui participant, deoarece din materialele cauzei rezultă că prejudiciul a fost achitat integral părții vătămate până la judecarea apelului (f.d. 129). Mai mult ca atât, reieșind din procesul-verbal al

ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 105-107), partea apărării nu a solicitat audierea reprezentantului părții vătămate și civile pentru a confirma recuperarea prejudiciului de către inculpat, precum nu a fost solicitat nici prezentarea a careva probe suplimentare în acest sens. Astfel, instanța de recurs apreciază ca nefondat argumentul recurentului, precum că inculpatul nu a avut posibilitate de a confirma faptul lipsei pretențiilor de ordin material sau moral, deoarece chitanța și cecul eliberat de Î.S. „Calea ferată din Moldova” sânt datate cu 29 decembrie 2014 (f.d. 129), dată la care a și fost achitat prejudiciul material și prin urmare la momentul judecării cauzei în instanța de apel partea apărării avea posibilitate să prezinte această informație pentru confirmare, însă nu a realizat-o.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiurile invocate de recurent și prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la judecarea prezentului recurs, prin urmare hotărârile atacate sunt legale și întemeiate, iar recursul declarat de avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului este neîntemeiat și urmează a fi respins ca inadmisibil.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Ropot Veaceslav în numele inculpatului Chiriac Ghenadie, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2015 și a sentinței Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 decembrie 2014, în cauza penală privindul pe **Chiriac Ghenadie Grigore**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 07 iulie 2015.

Președinte	Gordilă Nicolae
Judecător	Covalenco Elena
Judecător	Diaconu Iurie
Judecător	Catan Liliana
Judecător	Guzun Ion